

te dienen met onze mededeelingen als wij dat mogen en kunnen'', en dat wij „deze fout zeker zullen weten te vermijden, indien wij de beteekenis der Justitie voor de maatschappij even juist weten te waardeeren als de Hooge Raad dit getoond heeft tegenover ons beroep''.

H. PINKHOF.

INGEZONDEN.

SINUSBLOK.

Het artikel van DE HAAS in dit *Tijdschrift* van 28 April over sinusblok kwam eerst heden in mijn bezit. Het spijt mij, dat mijn artikeltje over sinusblok in dit *Tijdschrift* van 21 April DE HAAS niet duidelijk is geweest. DE HAAS voert tegen mijn uiteenzetting verschillende gronden aan, waarvan ik tot mijn spijt niet kan erkennen, dat zij juist zijn. Ik zal slechts op enkele punten ingaan, daar een uitvoerig op alles ingaan dit antwoord veel te lang zou doen worden.

De frequentie van het geblokkeerde sinusrhythme in verband met de polspauzen is uit de curven te lezen. Overigens is een en ander niet met elkaar te vergelijken zooals DE HAAS doet in zijn artikel, daar wij bij het atrio-ventriculaire blok afzonderlijk kunnen registreeren de werking van boezem en kamer, en deze afzonderlijke registratie ten opzichte van sinus en boezem niet gaat, omdat de sinus geen afzonderlijken top geeft ten opzichte van den boezem, zooals mutatis mutandis de boezem wel een afzonderlijken top geeft ten opzichte van de kamer.

De meening van DE HAAS, dat het toch zoo moet, als hij schrijft in zijn onderhavig artikel, voert DE HAAS tot „de gangbare opvatting''. DE HAAS spreekt van „de gangbare opvatting''. Mijn meening is, dat een zoodanige opvatting nog niet bestaat, zoodat het niet juist is dit als argument te gebruiken. Men vergelijke wat CLERC, LEWIS, SAHLI, ROTBERGER, MACKENZIE, PRICE, WENCKEBACH, hierover zeggen.

Ik heb mij daarom — als er überhaupt sprake van kan zijn van een definitie — zoo voorzichtig mogelijk uitgedrukt in de omschrijving van sinusblok en deze zoo ruim mogelijk genomen.

Als DE HAAS voorts uit mijn curven gelezen heeft, dat de duur der periode 7 vijfde seconde, frequentie dus 43, bedraagt, zooals DE HAAS schrijft, dan heeft hij de curven niet geheel nauwkeurig uitgemeten. Er zijn periodes van $14\frac{1}{2}$ vijfde van een seconde, er zijn er van $12\frac{1}{2}$ vijfde, van 11 vijfde, van bijna 8 vijfde, van $7\frac{1}{2}$ vijfde en sommigen van iets kleiner dan $7\frac{1}{2}$ vijfde, die echter nergens de waarde van 7 vijfde van een seconde bereiken. Een universeele waarde van $\frac{7}{5}$, zooals DE HAAS die gelezen heeft, komt nergens voor. Als men dit op frequentie per seconde omrekenet vindt men waarden van: 20.7, 24, 27.3, 38, 40, 42. Dit zijn varieerende frequentiecijfers, die onderbroken worden door extra systolen, maar waaruit men toch niet kan concludeeren, zooals DE HAAS doet, dat wij hier met een sinusbradycardie te doen hebben met een frequentie van 43. DE HAAS schrijft verder over mijn fig. 4, dat de niet volledige compensatorische pauze daaraan te danken is, dat bij of door deze extrasystole tevens het atrium tot samentrekking gebracht wordt en voert hiervoor aan als bewijs: hooge golf in de venekromme. Verder wordt gezegd, dat het weer $\frac{7}{5}$ sec. duurt, voordat weer een sinusimpuls wordt afgegeven, en hieruit wordt verklaard, dat deze pauze anders verklaard kan worden dan door sinusblok.

Deze meening van DE HAAS is onjuist om de eenvoudige reden, dat de bedoelde top in de venekromme geen „hooge golf'' is. Een nauwkeurige meting volgens de ordinaat toont dit aan. Ook de tijd van de $\frac{7}{5}$ seconde is onjuist.

Rest mij nu nog te beantwoorden, wat DE HAAS zegt van mijn opvatting over de extrasystolen. Ik heb gezegd, dat het hart zich blijkbaar helpt voor het zoo goed mogelijk in stand houden van zijn bloedsomloop met het vormen van verschillend soort extrasystolen. DE HAAS spreekt van: „een hulp tot instand houden van den bloedsomloop''. Deze laatste zin drukt toch nog iets anders uit dan ik in mijn artikeltje heb bedoeld.

Den Haag, 2 Juni 1928.

P. PIJL.